

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

Факультет цивільного захисту

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Методичні вказівки для виконання курсової роботи
для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»

Черкаси – 2023

Загальна психологія: методичні вказівки для виконання курсової роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія». – Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023. – 27 с.

Упорядник:

О. М. Дячкова, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, кандидат педагогічних наук.

Рецензент:

Д. О. Шаріпова, доцент кафедри спеціальної та військової підготовки Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, кандидат психологічних наук.

Затверджено на засіданні кафедри психології діяльності в особливих умовах
(протокол від 30.08.2023, № 2)

Зміст

Вступ.....	4
Розділ 1. Загальні положення.....	5
Розділ 2. Структура та зміст курсової роботи.....	7
Розділ 3. Правила оформлення курсової роботи.....	9
Розділ 4. Типові помилки при написанні курсових робіт.....	14
Розділ 5. Захист і оцінювання курсової роботи.....	15
Розділ 6. Вимоги до вибору теми курсової роботи.....	18
Список літератури для написання курсової роботи	21
Додатки.....	23

Вступ

Загальна психологія – це галузь психологічної науки, яка вивчає психіку людини, її загальні закономірності, розробляє систему психологічних знань, виявляє її логічний осередок, з'ясовує методологічні основи психологічної дисципліни, відповідно тлумачить психологічні феномени.

Особливості психології як науки обумовлені передусім особливостями психічної реальності. З того, що психічна реальність має особливий статус в людському житті, витікає її непересічне значення психологічних знань для людини. Кожна людина є світом і цей світ – психічний. Він має певні закономірності, що їх вивчає психологічна наука. Орієнтуватися в цьому світі – тобто в самому собі – не менш важливо, ніж орієнтуватися у зовнішньому світі. Людина і навколишній світ – це дві безодні, які можна пізнавати без кінця. Коли хтось гадає, що він знає себе досконально – це лише свідчення того, що ця людина зіткнулася із певними перешкодами у самопізнанні. Феномен несвідомого, в якому зберігаються не тільки власні психічні таємниці людини, але й всього людства, щомиті може здивувати.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є одним із видів індивідуальних завдань і виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання і набування вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології.

Виконання курсової роботи з дисципліни «Загальна психологія» має за мету:

- розширення, систематизацію, та закріплення теоретичних і практичних знань з дисципліни, формування умінь застосовувати ці знання при розв'язанні конкретних наукових та професійних проблем;
- розвиток навичок організації та проведення самостійної дослідницької роботи, оволодіння методиками досліджень та аналізу отриманих даних;
- з'ясування рівня підготовленості здобувачів до самостійної роботи за фахом.

У процесі виконання курсової роботи здобувач повинен отримати навички самостійного опрацювання різноманітних сучасних інформаційних джерел з обраної теми (наукова та періодична література, законодавчо-нормативна база з досліджуваної проблеми, дані статистичної звітності, матеріали, які розміщені в інтернеті тощо) та аналізу конкретних виробничих ситуацій. Отже, підготовка курсової роботи дасть можливість глибше вивчити окремі питання професійного спрямування й на підставі цього робити самостійні висновки і прогнози.

У курсовій роботі здобувач повинен всебічно й глибоко розкрити зміст обраної теми, показати знання літературних джерел.

Зміст теоретичних розділів курсової роботи має відповідати сучасному рівню розвитку загальної психології. Здобувач повинен глибоко і всебічно висвітлити актуальність проблеми. Якщо в науковій літературі немає єдиної точки зору з питань, які досліджує здобувач то у цьому разі слід навести думки кількох авторів, критично їх оцінити і викласти власні погляди з даного питання. Це допоможе глибше засвоїти матеріал.

Рекомендації, пропозиції, прогнози та заходи щодо вдосконалення досліджуваної проблеми можуть бути розроблені здобувачем як самостійно, так і на підставі вивчення й узагальнення передового науково-практичного досвіду, висвітленого у літературних джерелах. Вони повинні бути обґрунтованими, реальними, мати теоретичну і практичну цінність.

Головна вимога до написання курсових робіт – це самостійність, особиста ініціативність, творчий підхід до написання курсової роботи.

Тематика курсових робіт пов'язується з теоретичними і практичними проблемами, що розглядаються даною навчальною дисципліною. Вибір теми

дослідження здійснюється разом з науковим керівником відповідно до тематики наукових досліджень кафедри, проблематики дисципліни та наукових інтересів слухача. При виборі теми курсової роботи необхідно керуватися такими критеріями:

- актуальність (новизна і практичне значення роботи);
- відповідність теми науковим інтересам здобувача та керівника, проблематиці досліджень кафедри;
- наявність матеріальної бази для виконання роботи з даної теми.

Здобувачеві може надаватися право вільного вибору теми роботи із запропонованого кафедрою переліку. Здобувач також може запропонувати свою тему курсової роботи після їх оголошення.

Виконавець курсової роботи зобов'язаний:

- чітко дотримуватися графіка підготовки курсової роботи; вчасно і старанно виконувати всі завдання наукового керівника; оформлювати курсову роботу, керуючись відповідними вимогами профільної кафедри;
- своєчасно подавати завершений рукопис роботи науковому керівникові для перевірки й передачі всіх необхідних матеріалів до захисту;
- аргументовано й етично реагувати на зауваження наукового керівника, відповідати на запитання членів комісії з проведення захисту та присутніх на відкритому захисті курсової роботи.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна містити:

- титульний аркуш;
- завдання на курсову роботу;
- зміст;
- перелік умовних позначень (у разі потреби);
- вступ;
- основну частину, яка складається з розділів, підрозділів і висновків до них;
- висновки (загальні по роботі);
- список використаних джерел;
- додатки (у разі потреби).

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і є основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для оброблення та пошуку документа.

Приклад оформлення титульного аркуша наведено у додатку А.

Завдання на курсову роботу (додаток Б) заповнює виконавець і в обов'язковому порядку підписує керівник.

ЗМІСТ містить в собі вступ, заголовки розділів і підрозділів (якщо вони є), висновки, список використаних джерел, додатки (якщо вони є) із вказівкою номера сторінки, з якої починається розділ чи підрозділ. Приклад оформлення змісту наведено у додатку В.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ. Якщо в курсовій роботі використано специфічну термінологію, маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їхній перелік може бути поданий у курсовій роботі у вигляді окремого списку, який розташовують перед вступом.

У **ВСТУПІ** (до двох сторінок) подається загальна характеристика курсової роботи у рекомендованій нижче послідовності має бути:

Обґрунтування вибору теми, яка зумовила вибір теми дослідження, коротко викладена історія питання (ступінь вивчення теми) за хронологічним чи концептуальним принципом.

Мета і завдання дослідження. Формулюється мета роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Формулюючи мету, не слід писати «Вивчення...», «Дослідження...», оскільки ці слова відповідають засобу досягнення мети, а не самій меті.

Мета повинна бути сформульована таким чином, щоб указувати на об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження:... (формулюється одним-двома реченнями і визначає досліджувану реальність).

Предмет дослідження:... (формулюється одним-двома реченнями і визначає ті аспекти в об'єкті дослідження, які потребують наукового розкриття).

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та

його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована увага автора роботи, оскільки предмет дослідження змістовно визначає тему (назву) кваліфікаційної роботи.

Методи дослідження

Структура курсової роботи: курсова робота складається зі вступу, ...розділів, висновків, списку використаних джерел (...найменувань), ...додатків. Основний зміст роботи викладено на ...сторінках друкованого тексту.

Основна частина курсової роботи – це виклад відомостей про предмет (об'єкт) дослідження, які є необхідними й достатніми для розкриття сутності означеної роботи (опис теорії, методів роботи) та її результати.

Текст курсової роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи. Розділи можуть поділятися на підрозділи і пункти. Пункти, якщо це необхідно, поділяють на підпункти. Кожен пункт і підпункт повинен містити закінчену інформацію. У кінці кожного розділу роботи формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі результатів дослідження. Викладення матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

ВИСНОВКИ розміщують безпосередньо після викладу тексту основної частини курсової роботи, починаючи з нової сторінки. У висновках викладають найважливіші теоретичні та практичні результати, одержані в курсовій роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної проблеми. У висновках треба наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання. Висновки повинні містити в собі оцінку повноти вирішення поставлених завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, на які є посилання в основній частині курсової роботи, наводять у кінці тексту, починаючи з нової сторінки. Його розміщують в алфавітному порядку і складають відповідно до чинних стандартів (див. Додаток Д).

У **ДОДАТКАХ** вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти курсової роботи, але включення його до основної частини наукової роботи може змінити впорядковане і логічне уявлення про дослідження;

- не може бути розміщений в основній частині курсової роботи через великий обсяг або способи його відтворення.

У додатки можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, формули, розрахунки, опис комп'ютерних програм, розроблених у процесі виконання роботи та ін. Кожен додаток повинен починатися з нового аркуша і мати заголовок, виконаний великими літерами. У правому верхньому кутку над заголовком великими літерами пишеться відповідно: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо.

РОЗДІЛ 2. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги. Курсова робота виконується державною мовою. Обсяг курсової роботи – 25-30 сторінок машинописного тексту (35-40 рукописних сторінок); кількість джерел, що використовуються у курсовій роботі – не менше 25.

Курсову роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 × 297 мм), виконують рукописним або машинним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу.

При машиному виконанні курсову роботу друкують через півтора інтервали з розрахунку не більш 30 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8 мм. (кегель 14).

Допускається окремі частини курсової роботи (титульний аркуш, додаток) виконувати іншим способом, ніж основна частина.

Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – не менш 20 мм, лівий – 30, правий – 15 мм. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення машинним способом або від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують, а їх назви слугують заголовками структурних елементів.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки структурних елементів тексту і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапок в кінці, не підкреслюючи. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів тексту слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Відстань між заголовками і подальшим чи попереднім текстом має бути:

- машинним способом – не менш, ніж три інтервали;
- машинним способом – не менш, ніж два рядки.

Відстань між рядками заголовку, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті.

Не допускається розміщення назв розділів, підрозділів, а також пунктів і підпунктів в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Нумерація сторінок. Сторінки курсової роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту наукового дослідження. Номер сторінки проставляють у правому верхньому кутку сторінки без крапки в кінці.

Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи. Текст змісту також включають до загальної нумерації сторінок. Нумери сторінок на них не проставляють.

Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Нумери сторінок на них не проставляють.

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти курсової роботи слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладу тексту і позначатися арабськими цифрами без крапки, наприклад, 1,2,3 і т.д. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номеру підрозділу крапку не ставлять, наприклад, 1.1, 1.2 тощо. Пункти повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту, або з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою. Після номера пункту крапку не ставлять, наприклад 1.1.1, 1.1.2 тощо.

Номер підпункту складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу, порядкового номера пункту і порядкового номера підпункту, відокремлених крапкою, наприклад, 1.1.1.1, 1.1.1.2, 1.1.1.3 і т.д.

Якщо розділ або підрозділ складається з одного пункту, або пункт складається з одного підпункту, його не нумерують.

Ілюстрації. Ілюструють курсову роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис). Підпис під ілюстрацією звичайно має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсових роботах є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формули. При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул.

Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула знаходиться у рамці, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. При написанні курсової роботи автор повинен давати посилання на джерела, матеріали тощо. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в курсовій роботі. Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

Якщо в тексті курсової роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Посилання на ілюстрації курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

Посилання на формули курсової роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «...у формулі (2.1)».

На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «в табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити авторський зміст.

Оформлення списку використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв тощо.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Додатки. Додатки слід оформлювати як продовження тексту на його наступних сторінках, розташовуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. В правому верхньому кутку рядка над заголовком малими літерами з першої великої повинно бути надруковано слово «Додаток ___» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, «Додаток Б» тощо.

Один додаток позначається як «Додаток А».

Додатки повинні мати спільну з рештою тексту наскрізну нумерацію сторінок.

За необхідності текст додатків може поділятися на розділи, підрозділи, пункти і підпункти, які слід нумерувати в межах кожного додатку відповідно до вимог. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатку А; Б. 3.1 – підрозділ 3.1 додатку Б; Д. 4.1.2 – пункт 4.1.2 додатку Д.

Ілюстрації, таблиці, що є у тексті додатку, слід нумерувати в межах кожного додатку, наприклад, рисунок Д. 3 – третій рисунок додатку Д, таблиця А. 3 – третя таблиця додатку А.

Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, їх нумерують, наприклад, рисунок А. 1, таблиця А. 1.

РОЗДІЛ 4. ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПРИ НАПИСАННІ КУРСОВИХ РОБІТ

На етапі контролю оформлення керівники нерідко повертають курсову роботу, а резерву часу в цей період у виконавця вже немає.

Головна порада – не користуйтеся як прикладом оформлення доступними роботами своїх колег по навчанню, слід користуватися тільки нормативними матеріалами або матеріалами, затвердженими профільною кафедрою.

Найпоширенішими помилками при написанні та оформленні курсової роботи є наступні:

1. Зміст роботи не відповідає плану курсової роботи або не розкриває тему.
2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відображають реальну проблемну ситуацію.
3. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відображає специфіки об'єкта і предмета дослідження.
4. Не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури з теми дослідження.
5. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня дослідження проблеми.
6. Не розкрито зміст та організацію експериментального дослідження (його суть, тривалість, місце проведення, кількість обстежуваних, їхні характеристики), поверхнево висвітлені практичні питання.
7. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.
8. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичені матеріали.
9. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без додержання вимог державного стандарту.
10. Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками.

РОЗДІЛ 5. ЗАХИСТ І ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи проводиться на засіданні комісії (у складі не менше двох науково-педагогічних працівників), яка призначається керівником кафедри в терміни, визначені графіком освітнього процесу та робочим навчальним планом відповідної освітньої програми.

Виконання та захист курсової роботи комісія оцінює в балах окремо від навчальної дисципліни. Захист курсової роботи відноситься до підсумкового контролю.

Захист курсової роботи проводиться комісією у складі двох-трьох викладачів профільної кафедри, у тому числі керівника курсової роботи. Склад комісії формується й затверджується начальником кафедри.

Не пізніше як за тиждень до призначеного дня захисту курсова робота подається виконавцем на кафедру у зшитому (за допомогою папки-скорозшивача) вигляді.

Курсова робота допускається до захисту за умови її належного оформлення та рекомендації наукового керівника.

Перед захистом (не пізніше ніж за два тижні) курсову роботу має перевірити науковий керівник.

Комісія заслуховує виконавця курсової роботи і відгук на неї наукового керівника. Для виступу виконавцеві надається 5 хвилин, що відповідає 2-3 сторінкам машинописного тексту.

Виступ виконавця перед комісією з проведення захисту курсових робіт має бути ретельно підготовленим, стислим, присутнім і містити такі компоненти:

- чітко поставлену проблему;
- обґрунтування її актуальності;
- визначення мети й завдань дослідження;
- окреслення методології та методики його проведення;
- відомості про структуру роботи;
- короткий виклад зроблених автором узагальнень, висновків, конкретних рекомендацій.

Рішення про оцінку курсової роботи ухвалюється на закритому засіданні комісії та оголошується в день захисту.

Виконавцям курсової роботи, які отримали на захисті незадовільну оцінку, після доопрацювання курсової роботи призначається повторний захист не пізніше, ніж до початку наступного семестру.

Виконавцям, які з поважної причини не захистили курсову роботу, керівник кафедри може продовжити термін захисту до початку наступного семестру або, як виняток, встановити граничний термін.

Оцінка за курсову роботу заноситься членами комісії в індивідуальному плані виконавця й заліково-екзаменаційну відомість в день захисту.

Курсові роботи зберігаються на кафедрі відповідно до вимог чинного законодавства.

Критерії оцінювання курсової роботи.

Курсова робота не допускається до захисту і повертається на доопрацювання, якщо:

- роботу представлено на кафедру (на перевірку) для рецензування з порушенням термінів, установлених кафедрою (викладачем, який викладає дану дисципліну);
- роботу написано на тему, що не включена до переліку тем курсових робіт з даної дисципліни або не погоджена з викладачем;
- роботу виконано не самостійно;
- структура і логіка побудови плану роботи не відповідає вимогам та темі курсової роботи;
- курсову роботу не зброшуровано (тобто аркуші не скріплені).

У процесі оцінювання враховується низка важливих показників якості курсової роботи, а саме:

1. Чіткість формулювання мети і завдання курсової роботи, складність досліджуваних у роботі проблем, відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням.

2. Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми; широта й адекватність методологічного апарату; якість критичного огляду літературних джерел, наявність наукової полеміки, посилань на літературні джерела та визначення власної думки автора курсової роботи.

3. Системність і глибина аналізу статистичних та фактичних матеріалів, наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу, наявність і якість ілюстративних матеріалів у тексті роботи, використання математичних методів.

4. Наявність та логічний зв'язок заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, що досліджується у роботі, з проведеним у роботі аналізом фактичних та статистичних матеріалів, їх актуальність, реальність та наукова обґрунтованість, наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем.

5. Володіння культурою презентації, вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; повнота і ґрунтовність відповідей на запитання членів комісії, що приймає захист курсових робіт, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на курсову роботу.

Загалом при оцінюванні курсової роботи враховуються наступні показники її змісту, оформлення та захисту:

	<i>1.Текст курсової роботи</i>
1.1.	<i>Загальні вимоги до тексту курсової роботи:</i>
1.1.1	Наявність та чіткість формулювання мети і завдання курсової роботи, обґрунтованість вибору теми.
1.1.2	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи.
1.1.3	Правильність оформлення списку літератури (порядок розміщення, повнота, сучасність, відсутність помилок).
1.1.4	Наявність, якість ілюстративних матеріалів (рисунків, схем, діаграм, графіків, таблиць) у тексті роботи та відповідність їх оформлення встановленим критеріям (вимогам).
1.1.5	Правильність оформлення курсової роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок.
1.1.6	Повнота і відповідність висновків змісту курсової роботи.
1.2.	<i>Вимоги до змісту курсової роботи:</i>
1.2.1	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Наявність наукової полеміки. Етика цитування (наявність посилань на літературні джерела). Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки автора курсової роботи).
1.2.2	Наявність, системність і глибина особистого аналізу проблематики інженерної психології, переконливість узагальнень і висновків з аналізу.
1.2.3	Наявність аналізу зарубіжного досвіду та його використання у курсовій роботі.
	<i>2. Захист курсової роботи (доповідь)</i>
2.1.	Володіння культурою презентації (вільне володіння текстом доповіді, наявність в структурі доповіді всіх належних елементів: вітання, представлення, обґрунтування актуальності, мети, завдань курсової роботи, викладення особисто розроблених теоретичних, проблемних, аналітичних та рекомендаційних аспектів роботи, посилання на роздавальний матеріал).
2.2.	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження.
2.3.	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на курсову роботу, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди.
2.4.	Наявність і якість роздавального матеріалу для захисту курсової роботи (наявність матеріалів, що відображають теорію, аналіз і пропозиції; ілюстративний матеріал повинен мати аналітичний характер; чітке, грамотне без будь-яких помилок оформлення; зв'язок доповіді з кожним листком роздавального матеріалу).

РОЗДІЛ 6. ВИМОГИ ДО ВИБОРУ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт визначається кафедрою психології діяльності в особливих умовах відповідно до змісту й завдань навчальної дисципліни. Вона має бути актуальною, відповідною профілю підготовки спеціаліста й пов'язаною із розв'язанням практичних фахових завдань. Тематика курсових робіт відбиває сучасний стан та перспективи розвитку загальної психології.

Тема курсової роботи обирається здобувачем по таблиці 1 за двома останніми цифрами шифру здобувача. Наприклад, номер шифру 36012. При цьому номер теми буде – 13 («Зміни психіки та характеру особистості в умовах воєнного стану»).

На початку семестру здобувач повинен згідно з додатком Б заповнити завдання на курсову роботу і подати на підпис викладачу (керівнику курсової роботи).

За необхідності обрана здобувачем і закріплена за ним тема курсової роботи зі згоди викладача (керівника курсової роботи) може бути уточнена й змінена.

Таблиця 1.

Вибір теми курсової роботи

		Остання цифра номера залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра номера залікової книжки	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
	4	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	6	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	7	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	8	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
	9	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50

Перелік тем для виконання курсової роботи

1. Феномен особистості в психології.
2. Базові категорії психології особистості: індивід, особистість, індивідуальність.
3. Теорії особистості: їх роль, функції та класифікації.
4. Структура особистості у різних психологічних теоріях та концепціях.
5. Особистість як цілісна система психічних властивостей.

6. Особистість в умовах надзвичайного стану воєнного характеру.
7. Наслідки війни для психіки особистості.
8. Механізми подолання негативних емоцій особистості в умовах війни.
9. Психологічні особливості реакцій, станів та поведінки постраждалих в умовах війни.
10. Особливості збереження самовладання особистості у воєнний час.
11. Негативні прояви психічних станів та реакцій в умовах війни.
12. Соціопсихічна підструктура особистості (досвід, характер, спрямованість).
13. Зміни психіки та характеру особистості в умовах воєнного стану.
14. Проблема соціалізації дітей в умовах війни.
15. Соціалізація учасників бойових дій після повернення до звичного життя.
16. Діяльність як основна форма активності особистості.
17. Психічна структура діяльності.
18. Творча діяльність. Основні теорії та продукти творчості.
19. Сучасні концепції до вивчення структури професійної діяльності.
20. Психологічні особливості професійної діяльності фахівців екстремальних професій.
21. Особливості професійної діяльності рятувальників в умовах війни.
22. Професійно важливі якості як детермінанти успішності професійної діяльності.
23. Професіографія як психологічна характеристика професійної діяльності.
24. Основні зарубіжні теорії особистості.
25. Психодинамічний напрямок у теоріях особистості.
26. Неофрейдизм: психосоціальні теорії особистості.
27. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.
28. Гуманістичний напрямок у теоріях особистості.
29. Феноменологічний напрямок у теоріях особистості.
30. Психоаналіз: загальні концепції та принципи (З. Фройд).
31. Розвиток особистості: психосексуальні стадії розвитку.
32. Психоаналітична терапія.
33. Перегляд психодинамічного напрямку.
34. Альфред Адлер: індивідуальна теорія особистості. Загальні концепції та принципи.
35. Карл Юнг: аналітична психологія, загальні концепції та принципи.
36. Теорії особистості у соматичній психології та тілесній психотерапії В. Райха та О. Лоуена.
37. Неофрейдизм. Ерік Еріксон.
38. Розвиток особистості: криза ідентичності (Е. Еріксон).
39. Безпекові принципи формування й розвитку ідентичності в умовах війни.
40. Еріх Фром. Гуманістичний психоаналіз.

41. Екзистенційні потреби: потреба у подоланні себе, потреба в укоріненості, самоідентичність, система цінностей.
42. Структура характеру. Карен Хорні.
43. Психосинтез Р. Асаджіолі.
44. Концепція трансактного аналізу Е.Берна.
45. Біхевіористичний та соціально-когнітивний напрямки у дослідженні особистості.
46. Погляди на особистість у теорії біхевіоризму: теорія оперантного навчання Берреса Фредеріка Скіннера.
47. Теорія соціального навчання Джуліана Роттера.
48. Соціально-когнітивна теорія особистості Альберта Бандури.
49. Когнітивний напрямок у теорії особистості Джорджа Келлі.
50. Гордон Олпорт: диспозиційна теорія особистості. Концепція рис особистості.
51. Реймонд Кеттелл: структурна теорія рис особистості. Основні концепції та принципи.
52. Г. Айзенк: теорія типів особистості. Основні концепції та принципи.
53. А. Маслоу: Гуманістична теорія особистості. Основні принципи теорії.
54. Особистість у логотерапії В.Франкла.
55. Карл Роджерс: Феноменологічна теорія особистості. Керівний мотив життя: тенденція актуалізації. Я-концепція.
56. Теорії особистості в українській психології.
57. Основні погляди на особистість у сучасних українських психологічних дослідженнях.
58. Філософські та психологічні аспекти проблеми особистості у наукових творах Г. С. Костюка.
59. Генетико-психологічна теорія народження, зростання та існування особистості (С. Д. Максименко).
60. Культурно-психологічна теорія особистості В. В. Рибалки як спроба синтезу вітчизняних і зарубіжних теорій особистості.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Базова

1. Варій М. Й. Загальна психологія. [2-ге вид., випр. і доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2007. 217 с.
2. Загальна психологія / підруч.; за заг. ред. академіка С. Д. Максименка. [3-тє вид., переробл. і доп.]. Вінниця: Нова Книга, 2006. 688 с.
3. Коваль М. С. Дії підрозділів ДСНС України в умовах розвитку воєнного стану – навчальний посібник. Львів : ЛДУБЖД, .2023. 308с.
4. Копець Л. Психологія особистості: Навчальний посібник. Києво-Могилянська академія. 2008. 458 с.
5. Корольчук М. С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики : навч. посіб. / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк, В. М. Марченко. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2007. 320 с.
6. Корольчук М. С., Корольчук В. М., Кулаженко А. І. Психологічні особливості віддалених наслідків стресогенних впливів : монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 276 с.
7. Кризова психологія : навч. посіб. / за ред. О.В. Тімченка. Х. : НУЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2010. 383 с.
8. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту. Теорія і сучасна практика: навч. посібник / Г. В. Ложкін, Н. І. Пов'якель. К.: Професіонал, 2006. 416 с.
9. Матвійчук Т. В. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології : навчальний посібник. Львів : Видавець Марченко Т. В., 2020. 499 с.
10. М'ясоїд П. А. Загальна психологія. [3-тє вид., випр.]. К. : Вища школа, 2004. 210 с.
11. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ. 2018. 236 с.
12. Партико Т. Б. Загальна психологія. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 213 с.
13. Фройд З. По той бік принципу задоволення. Харків: Folio, 2019. 155 с.
14. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів: Астролябія, 2018. 608 с.
15. Larry Hjelle, Daniel Ziegler. Personality Theories: Basic Assumptions, Research, and Applications, 3th ed., 1992.603 p.

Допоміжна

1. Бочаріна Н.О. Психологія особистості. Навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький, 2014. 188 с.
2. Корольчук М. С. Історія психології. К. : Ельга, Ніка-центр, 2004. 248 с.
3. Панок В. Г. Практична психологія. Чернівці: Технодрук, 2010. 486 с.
4. Партико Т. Б. Курс загальної психології. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 278 с.

5. Психологія: підручник / [Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалко, П. А. Гончарук та ін.]. К. : Либідь, 2005. 560 с.
6. Осьодло В. І. Психологія і війна : незасвоєні уроки Гюстава ле Бона. [2-ге вид., випр. і доп.]. Монографія. К. : Парламентське видавництво. 2023. 319 с.
7. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості. Навч. посібник. К.: ІЗМН, 1996. 236 с.
8. Сміт Патрік, Дирегров Етл, Юле Уільям. Діти та війна: навчання технік зцілення / укр. переклад. Ін-т психічного здоров'я УКУ, 2014. 84 с.
9. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: [курс лекцій]. К. : Наукова думка, 2000. 190 с.
10. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х.: Прапор, 2007. 640 с.
11. Woolfolk A. Educational psychology. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon, 2001.

Інформаційні ресурси

1. Екстремальна психологія [Електронний ресурс]: підручник / за ред. О.В. Тімченка. К. : ТОВ «Август трейд», 2007. 502 с. URL: <http://surl.li/kjpdv>.
2. Копець Л. Класичні експерименти в психології [Електронний ресурс] : навч. посіб. К. : «КМА», 2010. 283 с. URL: <http://surl.li/lhose>
3. Кризова психологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. / за ред. О.В. Тімченка. Х. : НУЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2010. 383 с. URL: <http://surl.li/kjpng>.
4. Павелків Р. В. Загальна психологія [Електронний ресурс] : підручник. К. : Кондор, 2009. 576 с. URL: <http://surl.li/lhofa>.

Додатки

Додаток А

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Загальна психологія»
на тему:

здобувач
першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти за спеціальності 053 «Психологія»

Керівник: _____

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____
(підпис)

_____
(підпис)

Черкаси – 20__ рік

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

з дисципліни «Загальна психологія»

1. Тема курсової роботи: _____
_____
_____

2. Дата отримання завдання – « ____ » _____ 20__ р.

3. Дата подання закінченої роботи – « ____ » _____ 20__ р.

4. Номер залікової книжки _____

Завдання для виконання отримав:

здобувач

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальності 053 «Психологія»

_____
Прізвище, ініціали

Завдання затвердив:

доцент кафедри психології
діяльності в особливих умовах

Ольга ДЯЧКОВА

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

НА ТЕМУ: «ПАМ'ЯТЬ В СИСТЕМІ ПСИХІЧНИХ ЯВИЩ»

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ПАМ'ЯТІ В СИСТЕМІ ПСИХІЧНИХ ЯВИЩ

1.1. Характеристика психологічних явищ в структурі особистості

1.2. Історія вивчення пам'яті

1.3. Пам'ять як психічний пізнавальний процес

1.3. Види пам'яті, їх сутність

Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ

2.1. Закони пам'яті

2.2. Прийоми запам'ятовування

Висновки до другого розділу

РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ

3.1. Вивчення психологічних методів дослідження

3.2. Методика дослідження процесу запам'ятовування

Висновки до третього розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ

Книга одного автора

1. Іванова В. Д. Технологія виробництва продуктів бджільництва : курс лекцій. Миколаїв : МДАУ, 2009. 245 с.
2. Прищенко С. В. Кольорознавство : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і допов. Київ : Кондор, 2018. 436 с.
3. Parker J. Principles of scientific research. 7th ed. London : Editorial, 2017. 301 p.

Книга двох або трьох авторів

1. Боярин М. В., Нетробчук І. М. Основи гідроекології: теорія й практика : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 365 с.
2. Артеменко А. П., Бобловський О. Ю. Від глобалізації до індивідуалізації: топологія міжкультурної взаємодії : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 215 с.
3. Wilson D., Lister P., Andrews A. Modern surgery. Manchester : MAN, 2011. 240 p.

Книга чотирьох і більше авторів

1. Астрономія : навч. посіб. / І. А. Климичин та ін. Одеса : Астропринт, 2012. 352 с.
2. Сучасна українська мова / О. М. Григор'єв та ін. 3-тє вид., перероб. Київ : Либідь, 2005. 488 с.
3. Referencing styles / G. R. Edwards et al. Los Angeles : International Publishing, 2010. 280 p.

Стаття (публікація) в періодичному виданні

1. Зайцева О. М. Варіантність у родовій категоризації іменників. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»*. 2018. Т. 21, № 1. С. 121-130.
2. Капируля М. Ядерний тероризм в сучасній міжнародній системі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2008. Вип. 73, ч. 2. С. 66-68.
3. Chua N. Y., Lundbye J. Endovascular catheter as a rewarming method for accidental hypothermia. *Therapeutic hypothermia and temperature management*. 2012. Vol. 2, no. 2. P. 89-91. URL: <https://doi.org/10.1089/ther.2012.0001>